

Clementierichtsnoeren van de Belgische Mededingingsautoriteit

I. Inleiding

1. Artikel IV. 46 WER voorziet dat aan ondernemingen, ondernemingsverenigingen en natuurlijke personen een vrijstelling van geldboeten kan worden toegekend voor inbreuken op artikel IV.1 WER, maar deze Clementierichtsnoeren zijn alleen van toepassing op kartels.

2. Kartels brengen ernstige schade toe aan de economie en aan de consumenten, onder meer door artificiële prijsverhogingen of een beperking van het aanbod. Daarnaast onttrekken kartels de ondernemingen aan de druk die hen, in de regel, ertoe aanzet te innoveren.

3. Kartels (en andere mededingingsbeperkende praktijken) zijn verboden onder artikel IV.1 WER, en ook onder artikel 101 VwEU in zoverre zij de handel tussen de EU-lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden. De Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) kan inbreuken op deze bepalingen bestraffen door aan de betrokken ondernemingen en ondernemingsverenigingen geldboeten op te leggen tot maximum 10% van hun omzet.¹

4. De BMA kan ook een geldboete tot 10.000 EUR opleggen aan natuurlijke personen die namens de betrokken onderneming of ondernemingsvereniging hebben deelgenomen aan welbepaalde types kartels.²

5. Kartelafspraken zijn in de regel geheim, en het ontdekken ervan is vaak moeilijk. Voor consumenten en burgers is het ontdekken en doen beëindigen van kartels van groter belang dan het beboeten van die natuurlijke personen, ondernemingen en ondernemingsverenigingen die de BMA in staat hebben gesteld deze doorgaans geheime praktijken op te sporen en te bestraffen.

6. Zoals in andere landen heeft de wetgever bijgevolg geoordeeld dat het in het algemeen belang is om natuurlijke personen, ondernemingen en ondernemingsverenigingen die samenwerken met de BMA in de strijd tegen kartels een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten toe te kennen.

7. Teneinde uitvoering te geven aan artikel IV. 46 WER en rechtszekerheid te bieden aan de betrokkenen heeft het Directiecomité van de BMA beslist om richtsnoeren aan te nemen waarin de voorwaarden en modaliteiten om te kunnen genieten van een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten in kartelzaken worden uiteengezet en toegelicht.³

II. Definities

In deze Richtsnoeren wordt verstaan onder:

- **Clementie:** volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten voor ondernemingen en ondernemingsverenigingen, zoals bedoeld in artikel IV.46, § 1 WER,
- **Clementierichtsnoeren** (of Richtsnoeren): deze richtsnoeren.

---

¹ Artikel IV.70, § 1 WER.

² Artikel IV.70, § 2 WER *juncto* artikel IV.1, § 4 WER.

³ Artikel IV.25 WER geeft het Directiecomité de bevoegdheid om richtsnoeren vast te stellen met betrekking tot de toepassing van de mededingingsregels.

- **Clementieverklaring:** beslissing van het Mededingingscollege van de BMA om onder de in de verklaring vermelde voorwaarden aan de verzoeker uitzicht te geven op een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van een geldboete of een immuniteit van vervolging, in afwachting van de beslissing over de vermeende inbreuk.
- **Clementieverzoeker:** een onderneming of ondernemingsvereniging die verzoekt om een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van een geldboete zoals bedoeld in artikel IV.46, §1 WER,
- **ECN-Mededeling:** Mededeling van de Europese Commissie van 7 april 2004 betreffende de samenwerking binnen het netwerk van mededingingsautoriteiten,
- **Immuniteit:** immuniteit van vervolging zoals bedoeld in artikel IV.46, §2 WER,
- **Immunitetsverzoeker:** een natuurlijke persoon die verzoekt om immuniteit van vervolging zoals bedoeld in artikel IV.46, §2 WER,
- **Kartels:** overeenkomsten en/of onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen twee of meer concurrerende ondernemingen en/of ondernemingsverenigingen, met desgevallend één of meer andere niet-concurrerende ondernemingen en/of ondernemingsverenigingen, met als doel hun concurrerend handelen op de markt te coördineren en/of de relevante parameters van mededinging te beïnvloeden via praktijken zoals het afspreken van aan-of verkoopprijzen, de toewijzing van productie- of verkoopquota, de verdeling van markten (met inbegrip van offertevervalsing), het beperken van importen of exporten en/of mededingingsversturende maatregelen tegen andere concurrenten.
- **Marker:** een voorlopige plek in de rij van volgorde van ontvangst van clementieverzoeken betreffende eenzelfde kartel,
- **Verzoek(er):** clementieverzoek(er) of immunitetsverzoek(er)
- **VWEU:** Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
- **WER:** Wetboek van Economisch Recht

III. Toepassingsgebied

8. Deze Clementierichtsnoeren zijn alleen van toepassing op kartels. Verticale overeenkomsten en horizontale afspraken die geen kartels zijn in de zin van de Richtsnoeren, vallen buiten hun toepassingsgebied.

9. Het toekennen van volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten aan een clementieverzoeker of van immuniteit van vervolging aan een immunitetsverzoeker betreft alleen de boetes die kunnen worden opgelegd bij toepassing van Boek IV WER. De andere gevolgen van de deelname aan een kartel vallen buiten het toepassingsgebied van de Richtsnoeren.

IV. Toekenningsvoorwaarden

IV.1 Clementie voor ondernemingen en ondernemingsverenigingen

IV.1.1 Volledige vrijstelling van geldboeten (Type 1):

10. Volledige vrijstelling van geldboeten kan worden bekomen in de volgende twee hypotheses, vooropgesteld dat de clementieverzoeker geen andere onderneming of ondernemingsvereniging tot deelname aan een kartel heeft gedwongen, en voldoet aan de Medewerkingsplicht bedoeld in Sectie 4.3 van de Richtsnoeren.

11. De BMA verleent de clementieverzoeker volledige vrijstelling van geldboeten (Type 1A) indien:
- hij als eerste informatie en bewijsmateriaal levert die de BMA in staat stelt gerichte huiszoeken te verrichten in verband met het vermeende kartel, en
  - op het ogenblik dat het clementieverzoek wordt ingediend de BMA niet over voldoende gegevens beschikt om een huiszoeking te rechtvaardigen in verband met het vermeende kartel.
12. De BMA verleent de clementieverzoeker volledige vrijstelling van geldboeten (Type 1B) indien:
- hij als eerste informatie en bewijsmateriaal levert die de BMA in staat stelt een inbreuk op artikel IV.1 WER en, in voorkomend geval, op artikel 101 VWEU vast te stellen in verband met het vermeende kartel,
  - op het ogenblik dat het clementieverzoek wordt ingediend de BMA niet over voldoende bewijsmateriaal beschikt om een inbreuk op artikel IV.1 WER en, in voorkomend geval, artikel 101 VWEU vast te stellen in verband met het vermeende kartel, en
  - aan geen enkele onderneming of ondernemingsvereniging een volledige vrijstelling in verband met het vermeende kartel werd verleend overeenkomstig randnummer 11 van de Richtsnoeren.

IV.1.2 Gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten (Type 2)

13. Om van een gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten te genieten moet de clementieverzoeker:
- bewijsmateriaal leveren van het vermeende kartel dat aanzienlijke toegevoegde waarde heeft in vergelijking met het bewijs waarover de BMA reeds beschikt op het ogenblik van het verzoek, en
  - voldoen aan de medewerkingsplicht bedoeld in Sectie 4.3 van de Richtsnoeren
14. Het begrip aanzienlijke toegevoegde waarde slaat op de mate waarin het verstrekte bewijsmateriaal, gezien de aard en/of de nauwkeurigheid ervan, het vermogen van de BMA versterkt om het bestaan van het vermeende kartel te bewijzen, gelet op hetgeen op het tijdstip van verstrekking bij de BMA bekend is over dat kartel. In principe zal de BMA er over het algemeen van uitgaan dat:
- schriftelijk bewijsmateriaal dat dateert van de periode waarin de feiten hebben plaatsgevonden, een grotere waarde heeft dan later opgesteld bewijsmateriaal;
  - bewijsmateriaal dat rechtsreeks relevant is voor de betrokken feiten een grotere waarde heeft dan materiaal dat onrechtstreeks relevant is; en
  - onbetwistbaar bewijsmateriaal een hogere waarde heeft dan materiaal dat bevestigd moet worden door andere bronnen ingeval van betwisting.
15. De clementieverzoeker die voldoet aan de voorwaarden onder randnummer 13 van de Richtsnoeren kan van volgende gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten genieten:
- de eerste clementieverzoeker (Type 2): een vermindering van ten minste 30 % en ten hoogste 50 %;
  - voor de volgende clementieverzoekers (Type 2): een vermindering van ten minste 10% en ten hoogste 30%.
16. Indien een clementieverzoeker als eerste bewijsmateriaal met aanzienlijk toegevoegde waarde levert dat door de BMA wordt gebruikt om bijkomende feiten aan te tonen waardoor de zwaarte of de duur van de inbreuk toeneemt, zal de BMA deze bijkomende feiten niet in aanmerking nemen bij het bepalen van een geldboete die wordt opgelegd aan de clementieverzoeker die dat bewijsmateriaal heeft verschaft.

IV.2 Immunititeit van vervolging voor natuurlijke personen

17. Een natuurlijke persoon kan alleen vervolgd worden door de BMA wanneer hij betrokken is (geweest) bij één van de in artikel IV.1, § 4 (a-c) WER⁴ bedoelde inbreuken van een onderneming of ondernemingsvereniging. Natuurlijke personen kunnen m.a.w. alleen worden vervolgd en veroordeeld voor deze inbreuken op de mededingingsregels wanneer ook de onderneming of ondernemingsvereniging er voor wordt vervolgd en veroordeeld.
18. Natuurlijke personen die meewerken aan een clementieverzoek van een onderneming of ondernemingsvereniging die betrokken is geweest bij één van de in het vorige lid bedoelde inbreuken, komen altijd in aanmerking voor immunititeit.⁵
19. Natuurlijke personen kunnen ongeacht de rang van hun verzoek immunititeit van vervolging krijgen.
20. Natuurlijke personen die voor immunititeit van vervolging in aanmerking komen, kunnen hun verzoek *samen indienen met een clementieverzoek van een onderneming of ondernemingsvereniging* zoals hierna beschreven wordt in Sectie 5 van de Richtsnoeren.
21. Een natuurlijke persoon kan ook *op eigen initiatief een clementieverzoek indienen*. Ze komt dan zelfstandig in aanmerking voor immunititeit van vervolging, d.i. ongeacht of de betrokken onderneming of ondernemingsvereniging al dan niet een clementieverzoek indient. De natuurlijke persoon moet betrokken (geweest) zijn bij één van de in artikel IV.1, § 4 (a-c) bedoelde inbreuken en informatie leveren die een onderneming of ondernemingsvereniging recht zou geven op een volledige of op een gedeeltelijke vrijstelling van geldboete.
22. Het feit dat een natuurlijke persoon om immunititeit van vervolging heeft verzocht, en gegevens heeft aangeleverd die een onderneming of ondernemingsvereniging recht zou geven op een volledige of op een gedeeltelijke vrijstelling van geldboete, belet niet dat aan een onderneming of ondernemingsvereniging nog een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten kan worden toegekend.
23. Bovenstaande geldt ongeacht of de onderneming of ondernemingsvereniging die een clementieverzoek indient al dan niet de onderneming of ondernemingsvereniging is waaraan de immunitetsverzoeker verbonden is of was.

IV.3 Medewerkingsplicht

24. Bij het overwegen van een verzoek maar voorafgaand aan het indienen van het verzoek, mag de verzoeker:
- i. geen bewijsmateriaal met betrekking tot het vermeende kartel vernietigen, vervalsen of doen verdwijnen, en
  - ii. moet hij het voornemen een verzoek in te dienen en de inhoud ervan geheim houden, tenzij voor andere mededingingsautoriteiten binnen en buiten de Europese Unie.
25. Onmiddellijk na het indienen van het verzoek, dient de verzoeker zijn betrokkenheid bij het vermeende kartel te beëindigen, behalve wanneer de auditeur die de zaak behandelt de verdere

---

⁴ Met name het vaststellen van de prijzen bij verkoop van producten of diensten aan derden, het beperken van de productie of verkoop van producten of diensten, of het toewijzen van markten

⁵ Artikel IV.46, § 2, derde lid WER. Zie verder Memorie van Toelichting : Doc. 53 2591/001, p. 37.

betrokkenheid redelijkerwijze noodzakelijk acht om de doeltreffendheid van de huiszoeken te vrijwaren.

26. Vanaf het verzoek tot de clementieverklaring en desgevallend de beslissing ten gronde conform de artikelen IV.48, IV.49 of IV.57 WER dient de verzoeker volledig, onafgebroken, te goeder trouw en snel mee te werken met de BMA. Dit omvat onder meer dat de verzoeker :

- i. de BMA alle relevante informatie en bewijsmateriaal verstrekt die in zijn bezit is of voor hem beschikbaar is,
- ii. op geen enkel ogenblik de feitelijke elementen die hij heeft meegedeeld in het kader van het clementieverzoek en waarop de clementieverklaring steunt, de materialiteit van de feiten die hij heeft aangekaart of het bestaan zelfs van deze praktijken betwist,
- iii. ter beschikking blijft van de BMA om snel antwoord te geven op vragen die de betrokken feiten kunnen helpen vaststellen,
- iv. ervoor zorgt dat huidige en, in de mate van het mogelijke, voormalige medewerkers en directeurs/bestuurders beschikbaar zijn voor de BMA Dit omvat onder meer het verzamelen van alle informatie en bewijs dat de betrokken feiten kan helpen vaststellen en in het bezit kan zijn van een medewerker of directeur/bestuurder vóór zijn ontslag of vrijwillig vertrek⁶,
- v. geen informatie of bewijsmateriaal vernietigt, vervalst of doet verdwijnen, en
- vi. het verzoek en de inhoud ervan geheim houdt totdat het ontwerp van beslissing is ingediend bij het Mededingingscollege, tenzij anders overeengekomen met de auditeur.

27. De verplichting tot geheimhouding van het verzoek en de inhoud ervan is niet geschonden indien de verzoeker een andere mededingingsautoriteit op de hoogte brengt van het verzoek en van de inhoud ervan in het kader van veelvuldige verzoeken door dezelfde verzoeker. Deze verplichting tot geheimhouding wordt evenmin geschonden indien de verzoeker een beroep doet op externe raadslieden teneinde juridisch advies in te winnen, op voorwaarde dat de verzoeker garandeert dat de externe raadslieden deze informatie niet meedelen aan een derde. Verzoekers wordt aangeraden om de nodige interne stappen te ondernemen om, op verzoek dan de BMA, te kunnen tonen wie zij op de hoogte hebben gebracht, op welke datum en tijdstip, van het feit of de inhoud van het (voorgenomen of neergelegde) verzoek.

V. Procedure

V.1 Oriëntatie omtrent een verzoek

28. Vooraleer een formeel verzoek in te dienen, kan een aspirant-clementieverzoeker of een aspirant-immuniteitsverzoeker contact opnemen met de auditeur-generaal om inlichtingen te vragen in verband met de toepassing van de wettelijke bepalingen over clementie en immuniteit van vervolging en van de Richtsnoeren.

Het contact kan op anonieme basis of door tussenkomst van een advocaat geschieden.

29. Een aspirant-clementieverzoeker kan telefonisch en uitsluitend door tussenkomst van een advocaat aan de auditeur-generaal vragen of volledige vrijstelling van geldboeten nog beschikbaar is. Indien de auditeur-generaal deze vraag bevestigend antwoord, dient de advocaat onmiddellijk een verzoek om volledige vrijstelling van geldboeten neer.

---

⁶ De clementieverzoeker wordt verzocht de auditeur-generaal te informeren voor elk overwogen ontslag van een medewerker of directeur/bestuurder die in het bezit zou kunnen zijn van informatie en bewijs dat relevant is voor het clementieverzoek.

V.2 Het verzoek

V.2.1 Algemeen

30. Een clementieverzoek kan worden ingediend door een onderneming of ondernemingsvereniging die aan een kartel heeft deelgenomen, vertegenwoordigd door iemand die bevoegd is namens haar bindende afspraken te maken.
31. Een immunitetsverzoek kan worden ingediend door de betrokken natuurlijke persoon, desgevallend vertegenwoordigd door iemand die bevoegd is namens deze persoon bindende afspraken te maken.
32. Hij die een verzoek wenst in te dienen, vraagt de auditeur-generaal om een afspraak per e-mail op volgend adres: veronique.thirion@bma-abc.be. Alternatief kan het verzoek om afspraak telefonisch plaatsvinden, in welk geval de auditeur-generaal schriftelijk datum en uur van het verzoek om afspraak vaststelt..
33. Om een afspraak te bekomen, dient de verzoeker de auditeur-generaal naast zijn naam en adres, duidelijke informatie te verschaffen met betrekking tot de omstandigheden die hebben geleid tot de neerlegging van het clementieverzoek, de betrokken product(en) en geografisch betrokken gebied(en), de identiteit van de deelnemers aan het kartel, zijn aard en geschatte duur, evenals elke informatie met betrekking tot het vermeende kartel dat is of zal worden ingediend bij een andere mededingingsautoriteit.
34. De clementieverzoeken worden geacht te zijn ingediend op het ogenblik dat de afspraak met het Auditoraat plaatsvindt. Ingeval van meerdere verzoeken om afspraak, zullen de afspraken toegekend worden in chronologische orde van verzoek.
35. In de hypothese dat een verzoeker een clementieverzoek wenst in te dienen terwijl huiszoeken aan de gang zijn in de betrokken zaak, verzoekt hij de auditeur-generaal om een afspraak zoals voorzien hierboven. Deze afspraak zal plaatsvinden na afsluiten van de betrokken huiszoeken.
36. Teneinde de informatie-asymmetrie te verhelpen tussen de ondernemingen die in het kader van een onderzoek al dan niet het voorwerp zijn van een huiszoeking, zal het Auditoraat, behoudens specifieke omstandigheden, een persbericht verspreiden na afloop van de huiszoeken. Dit persbericht vermeldt niet de naam van de ondernemingen bij wie huiszoeken hebben plaatsgevonden en doet geen afbreuk aan het vermoeden van onschuld. Indien het Auditoraat nadien beslist het onderzoek stop te zetten, zal het een nieuw persbericht verspreiden teneinde het publiek hiervan te informeren.
37. Een verzoek kan niet meer worden ingediend na de mededeling van grieven conform artikel IV.42, § 4 WER of na mededeling van de in artikel IV.52 WER bedoelde bezwaren.

V.2.2 Het clementieverzoek

38. Een clementieverzoek omvat een schriftelijke clementieverklaring met daarin:
- a. de naam en het adres van de rechtspersoon die het clementieverzoek indient, alsook de namen en functies van de natuurlijke personen die bij de verzoeker betrokken (geweest) zijn bij het

kartel⁷,

- b. de naam en het adres van de andere ondernemingen of ondernemingsverenigingen die deelnemen of deelgenomen hebben aan het kartel, alsook de namen en functies van de andere natuurlijke personen die volgens de verzoeker betrokken (geweest) zijn bij het kartel,
- c. een gedetailleerde beschrijving van het vermeende kartel, inclusief bijvoorbeeld :
  - i. de doelstellingen, activiteiten en werking,
  - ii. de betrokken producten of diensten,
  - iii. de geografische omvang,
  - iv. de duur,
  - v. het geschatte marktvolume,
  - vi. de plaatsen en tijdstippen, inhoud van en deelnemers aan de vermeende kartelbesprekingen,
  - vii. de aard van de vermeende kartelgedrag,
  - viii. alle relevante toelichtingen bij het geleverde bewijsmateriaal, en
  - ix. informatie omtrent clementieverzoeken die bij andere mededingingsautoriteiten binnen en buiten de Europese Unie zijn ingediend of mogelijk in de toekomst zullen worden ingediend in verband met het vermeende kartel.

39. Een clementieverzoek bevat tevens bewijsmateriaal ter staving van de clementieverklaring, voor zover dit in het bezit is van de clementieverzoeker of dit voor hem redelijkerwijs beschikbaar is op het tijdstip van indiening.

40. De clementieverklaring mag in één van de landstalen of het Engels worden opgemaakt. Indien de clementieverklaring in het Engels is opgesteld, wordt binnen twee werkdagen de vertaling in één van de landstalen overgemaakt tenzij anders is overeengekomen met de auditeur. Het bewijsmateriaal wordt in de oorspronkelijke taal neergelegd. Indien de bewijsstukken niet zijn overgemaakt in één van de landstalen, kan de auditeur er aan de verzoeker de vertaling van vragen. In geval van vertaling geldt de tekst die in één van de landstalen is gesteld.

V.2.2.a Mondelinge clementieverklaring

41. In afwijking van randnummer 387 kan een clementieverklaring mondeling worden afgelegd, indien een clementieverzoeker daartoe een naar het oordeel van de auditeur-generaal gerechtvaardigd belang heeft. Mondelinge clementieverklaringen worden altijd aanvaard in die gevallen waarin de Europese Commissie bij uitstek geschikt is om te handelen overeenkomstig punt 14 van de ECN-Mededeling.

42. In geval van een mondelinge clementieverklaring, wordt zij door het Auditoraat van de BMA opgenomen en maakt zij hiervan een transcript.

V.2.2.b Aanvraag om een voorbehouden rang (« marker »)

43. Een onderneming of ondernemingsvereniging die een verzoek tot volledige vrijstelling wil indienen, kan in een eerste fase schriftelijk of mondeling een marker aanvragen. Met deze marker verkrijgt de clementieverzoeker een voorbehouden rang in de rij van volgorde van ontvangst van clementieverzoeken betreffende eenzelfde kartel gedurende een bepaalde periode, zodat hij de nodige informatie en het nodige bewijsmateriaal kan verzamelen om de toepasselijke bewijsdrempel voor volledige vrijstelling van geldboeten te halen.

---

⁷ Enkel de natuurlijke of rechtspersonen die, op het ogenblik van de indiening van het clementieverzoek, deel uitmaken van eenzelfde economische eenheid in de zin van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (zie onder meer arrest *Hydrotherm* van 12 juli 1984, Zaak C-170/83), gedekt kunnen worden door het clementieverzoek, wat de voormalige moedervennootschap(pen) uitsluit.²

44. De auditeur-generaal of, in haar afwezigheid, een door de auditeur-generaal aangeduid lid van het auditoraat, beslist een voorbehouden rang al dan niet toe te kennen rekening houdend met de ernst en geloofwaardigheid van de door de verzoeker aangegeven redenen. Deze beslissing van de auditeur-generaal wordt schriftelijk meegedeeld, indien de verzoeker dit wenst.

45. Om een voorbehouden rang te kunnen krijgen, moet de clementieverzoeker de auditeur-generaal informatie met betrekking tot zijn naam en adres meedelen, evenals:

- de redenen voor de aanvraag om een voorbehouden rang,
- de partijen bij het vermeende kartel,
- de betrokken product(en) en grondgebied(en),
- de geschatte duur van het vermeende kartel,
- de aard van het vermeende kartelgedrag, en
- informatie omtrent de andere clementieverzoeken die bij andere mededingingsautoriteiten, deze buiten de Europese Unie inbegrepen, zijn ingediend of mogelijks in de toekomst zullen worden ingediend in verband met het vermeende kartel.

46. Wordt een voorbehouden rang toegekend, dan bepaalt de auditeur-generaal de termijn waarbinnen de clementieverzoeker de voorbehouden rang moet opnemen door de informatie mee te delen die nodig is om voor volledige vrijstelling in aanmerking te komen. Neemt de verzoeker de voorbehouden rang binnen de vastgestelde periode op, dan wordt dit beschouwd als een volledig clementieverzoek in de zin van randnummer 38 en wordt de verschafte informatie en het geleverde bewijsmateriaal geacht te zijn verstrekt op de datum waarop de aanvraag om een voorbehouden rang werd toegekend. Indien de onderneming de vereiste informatie niet verstrekt binnen de vastgestelde periode verliest zij haar voorbehouden rang en dient zij een volledig of beknopt clementieverzoek in te dienen om nog voor enige vrijstelling van geldboeten in aanmerking te komen.

V.2.2.c Beknopt verzoek om volledige, respectievelijk gedeeltelijke, vrijstelling

47. In zaken waarin de Europese Commissie bij uitstek geschikt is om een zaak te behandelen⁸, kan de verzoeker die bij de Europese Commissie een verzoek heeft ingediend of zich voorneemt dat te doen⁹, een beknopt verzoek indienen bij het secretariaat van de BMA indien ook de BMA volgens de verzoeker geschikt is om op te treden tegen de inbreuk overeenkomstig de ECN-Mededeling.

48. Beknopte verzoeken dienen inhoudelijk een identieke omvang te hebben aan het verzoek dat is ingediend bij de Europese Commissie en een korte beschrijving te omvatten van wat volgt :

- de naam en het adres van de clementieverzoeker,
- de overige partijen bij het vermeende kartel,
- de getroffen product(en) en grondgebied(en),
- de geschatte duur van het vermeende kartel,
- de aard van het vermeende kartelgedrag,
- de Lidstat(en) waar zich het bewijsmateriaal waarschijnlijk bevindt, en

---

⁸ Zie ihb. punt 14 van de ECN-Mededeling.

⁹ In overeenstemming met de Mededeling van de Commissie betreffende immunititeit tegen geldboeten en vermindering van geldboeten in kartelzaken, P.B. C 298 van 8 december 2006, blz. 17.

- de andere clementieverzoeken die bij andere mededingingsautoriteiten, deze buiten de Europese Unie inbegrepen, zijn ingediend of mogelijks in de toekomst zullen worden ingediend in verband met het vermeende kartel.

49. Wanneer de auditeur-generaal bijkomende specifieke informatie vraagt, moet de verzoeker die informatie onverwijld verschaffen.

50. Indien een clementieverzoeker een marker heeft ontvangen voor een beknopt verzoek, en het nadien informatie en bewijs meedeelt aan de Europese Commissie dat erop wijst dat het vermeende kartel aanzienlijk verschilt in omvang van wat het heeft meegedeeld in het beknopt verzoek (bijvoorbeeld, het omvat een bijkomend product), dient de clementieverzoeker de auditeur-generaal hiervan op de hoogte te brengen zodat de omvang van de bescherming voor de BMA identiek blijft aan die voor de Europese Commissie. De clementieverzoeker dient de BMA eveneens te informeren ingeval van afwijzing van het verzoek door de Europese Commissie.

51. De BMA zal geen voorwaardelijke clementie verlenen noch weigeren ingeval van een beknopt verzoek. De auditeur-generaal of, in haar afwezigheid, een door de auditeur-generaal aangeduid lid van het auditoraat, zal enkel een marker toekennen voor dit beknopt verzoek. Indien de verzoeker de eerste in de rij is bij de BMA met betrekking tot het vermeend kartel, zal de auditeur-generaal de verzoeker hiervan op de hoogte brengen.

52. Indien het Auditoraat besluit op te treden in de zaak waarvoor een beknopt verzoek is ingediend, bepaalt de auditeur de termijn waarbinnen de verzoeker de informatie en het bewijsmateriaal die vereist zijn om voor volledige, respectievelijk gedeeltelijke, vrijstelling in aanmerking te komen, moet verstrekken. Verschaft de verzoeker die informatie binnen de vastgestelde periode, dan worden de geleverde informatie en het bijgevoegde bewijsmateriaal geacht te zijn verstrekt op de datum waarop het beknopt verzoek werd ingediend.

53. Beknopte verzoeken gelden als aanvragen in de zin van punt 41, lid 1, van de ECN-mededeling.¹⁰

V.2.3 Het immunitetsverzoek

54. Een immunitetsverzoek voldoet aan dezelfde inhoudelijke vereisten als een clementieverzoek, zoals uiteengezet in Sectie V.2.2 met uitzondering van punt a., dat vervangen wordt door de naam en het adres van de natuurlijke persoon die het immunitetsverzoek indient.

55. Natuurlijke personen die een immunitet van vervolging willen bekomen hebben de keuze tussen het indienen van een eigen immunitetsverzoek en een vermelding in het clementieverzoek van een onderneming of ondernemingsvereniging.

56. Wanneer zij voor de laatste formule kiezen, dient het clementieverzoek hen duidelijk te vermelden en dienen de natuurlijke personen een verklaring bij te voegen dat zij zich verbinden tot naleven van de medewerkingsplicht bedoeld in Sectie IV.3.

57. Natuurlijke personen kunnen er ook voor opteren om een eigen immunitetsverzoek in te dienen, maar inzake het bewijsmateriaal te verwijzen naar een gelijktijdig ingediend clementieverzoek.

---

¹⁰ Mededeling van de Commissie betreffende de samenwerking binnen het netwerk van mededingingsautoriteiten, PB C 101 van 27.04.2004

V.3 Clementieverklaring

58. De auditeur-generaal wijst een lid van het auditoraat aan die belast wordt met het onderzoek van het verzoek. De auditeur kan bijkomende inlichtingen vragen aan de verzoeker vooraleer zijn bevindingen over te maken aan de auditeur-generaal.
59. De auditeur-generaal legt een voorstel van beslissing neer bij het Mededingingscollege waarin hij de redenen uiteenzet waarom het verzoek al dan niet voldoet aan de vereisten voor het toekennen van een clementieverklaring.
60. De auditeur-generaal dient zijn voorstel van beslissing in bij het secretariaat van de BMA, dat de verzoeker hiervan op de hoogte brengt. De verzoeker beschikt over acht werkdagen te rekenen van de werkdag volgend op deze van de indiening van het voorstel van de auditeur-generaal om opmerkingen in te dienen. Het Mededingingscollege streeft er naar om zijn beslissing over het verzoek van de auditeur-generaal te nemen binnen een termijn van twintig werkdagen te rekenen van de werkdag volgend op deze van de indiening van het voorstel van beslissing van de auditeur-generaal.
61. Het Mededingingscollege behandelt de verzoeken in de volgorde van ontvangst door de auditeur-generaal.
62. Indien het Mededingingscollege beslist dat de verzoeker niet voldoet aan de voorwaarden voor volledige vrijstelling van geldboeten, zal het verzoek beschouwd worden als een verzoek tot gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten. Het verzoek neemt in dat geval rang op de datum waarop het oorspronkelijke verzoek werd neergelegd. Als het verzoek evenmin voldoet aan de vereisten voor een gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten, wijst het Mededingingscollege het verzoek af.
63. Het secretariaat zendt de clementieverklaring aan de verzoeker en aan de auditeur-generaal. Deze verklaring wordt niet gepubliceerd.
64. Indien een verzoeker zijn verplichtingen uit de clementieverklaring niet nakomt, vervalt de volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten, respectievelijk immuniteit van vervolging. In dat geval kan de BMA de informatie die zij van de verzoeker heeft ontvangen niettemin als bewijs gebruiken en kan zij ten aanzien van de verzoeker de geldboete opleggen alsof het verzoek niet is ingediend.

V.4 Eindbeslissing

V.4.1 Eindbeslissing door het Mededingingscollege

65. De auditeur leidt het onderzoek naar het vermeende kartel in overeenstemming met de procedurele bepalingen van boek IV WER en de uitvoeringsbesluiten. In zijn gemotiveerd ontwerp van beslissing geeft de auditeur aan of de verzoeker gedurende de gehele procedure al dan niet heeft voldaan aan de voorwaarden van de clementieverklaring.
66. Bij het nemen van de beslissing ten gronde kent het Mededingingscollege, indien de voorwaarden aangeduid in de clementieverklaring werden nageleefd, naargelang het geval een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten, of een immuniteit van vervolging toe.

V.4.2 Transactie door het Auditoraat

67. Indien het Auditoraat beslist tot een transactie overeenkomstig artikel IV.57 WER, kent het Auditoraat, indien de voorwaarden aangeduid in de clementieverklaring werden nageleefd, naargelang het geval een volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten, of een immunititeit van vervolging toe.

V.5 Vertrouwelijkheid

68. De BMA zal de informatie die zij verkrijgt door middel van te goeder trouw ingediende verzoeken die het Mededingingscollege afwijst, niet gebruiken als bewijs tegen de verstrekker van de informatie, tenzij de verstrekker daarin toestemt. Het Auditoraat kan wel steeds gebruik maken van zijn gewone onderzoeksbevoegdheden om de desbetreffende informatie te verkrijgen.

69. Toegang tot de verzoeken wordt, buiten het Auditoraat en het Mededingingscollege om, alleen verleend aan de geadresseerden van de in artikel IV.52 WER bedoelde bezwaren, van de in artikel IV.42, § 4 WER bedoelde mededeling van grieven, of van het in artikel IV.42, § 5 WER bedoeld ontwerp van beslissing, mits de geadresseerden en zijn gemachtigden schriftelijk toezeggen de clementieverklaring of het transcript hiervan niet te kopiëren, te fotograferen of op een andere wijze vast te leggen, met uitzondering van het overschrijven ervan, en de in de clementieverklaring vervatte informatie uitsluitend te gebruiken in de procedure voor de BMA met betrekking tot het kartel.

70. Overeenkomstig de artikelen IV.46, §3 en IV.69 WER en artikel 12 van Verordening (EG) nr. 1/2003, worden clementieverklaringen die in het kader van deze Richtsnoeren zijn afgelegd, alleen meegedeeld aan de Europese Commissie en andere mededingingsautoriteiten binnen de Europese Unie indien aan de voorwaarden van de ECN-Mededeling betreffende de samenwerking binnen het netwerk van mededingingsautoriteiten is voldaan, en mits de door de ontvangende mededingingsautoriteit verleende bescherming tegen openbaarmaking evenwaardig is aan die welke de BMA biedt.

VI. Slotopmerkingen

71. Deze Clementiemededeling treedt in werking op de dag van publicatie in het *Belgisch Staatsblad* en vervangt de Mededeling van de Raad voor de Mededinging betreffende volledige of gedeeltelijke vrijstelling van geldboeten in kartelzaken (B.S. 22 oktober 2007, p. 54713).

72. Zij is van toepassing op verzoeken die worden ingediend na de datum van publicatie in zaken waarin nog geen verzoek om volledige of gedeeltelijke vrijstelling is ingediend op grond van bovenvermelde Mededeling.